

BATMAN İLİ

HASANKEYF İLÇESİ

KEÇELİ (BIZINKA),
PALAMUT (XİRBEKÛR)
GÜNEŞLİ (ŞEMSÊ)
KÖYLERİ İLE
KÖYLERE AİT
ARAZİ VE ORMANLIK ALANININ

YAKILMASIYLA İLGİLİ

ARAŞTIRMA & İNCELEME

RAPORU

DİYAR GÖÇ-DER
İHD Diyarbakır & Siirt & Batman Şubeleri
MAZLUMDER Diyarbakır & Batman Şubeleri

29/06/2010

OLAY : Batman ili Hasankeyf ilçesi Keçeli (Bizinka), Palamut (Xirbekûr) ve Güneşli (Şemsê) köylerinde, 24.06.2010 günü sabah saat 04:00-4:30 sıralarında askerler tarafından çıkarıldığı iddia edilen ve saat 6:00-6:30'a kadar devam eden yangın, bu yangın nedeni ile köylerin ve köy çevresinde bulunan binlerce ağacın, bununla orantılı köylülere ait arazilerin ve bağların yanması, bu bölgede yaşayan canlı popülasyonunun zarar görmesi olayı.

AMAÇ :

Bu yangın nedeni ile mağdurlar varsa görgü tanıkları ve resmi yetkililer ile görüşme, araştırma ve incelemeler ile elde edilen bilgiler sonunda rapor hazırlamak, raporu ilgili ve yetkili kurum ve makamlara göndererek maddi gerçeğin açığa çıkarılmasına katkıda bulunmak, kamuoyunun gerçek bilgiye ulaşmasını sağlamak, failerin bulunması ve haklarında gerekli idari ve cezai soruşturmanın başlatılmasını talep etmek ve mağdurlara hukuki destek sunmak amacıyla bir insan hakları heyeti oluşturulmuştur.

HEYETİN OLUŞUMU :

Heyet, MAZLUMDER Diyarbakır Şube Başkanı Av. Selahattin ÇOBAN, MAZLUMDER Diyarbakır Yöneticisi Av. Mustafa SARIHAN, MAZLUMDER Batman Şube Başkanı Av. Murat ÇİÇEK, İHD Diyarbakır Şube yöneticisi Av. Serdar ÇELEBİ, İHD Siirt Şube yöneticisi Av. Roja ASLAN, İHD Batman Şube Yöneticisi Nihat EKİNCİ ve DİYARGÖÇ- DER Başkanı Av. Muzaffer ÖZDEMİR'den oluşmuştur.

HEYET GİRİŞİMLERİ :

Heyet, 24 Haziran 2010 tarihinde yangın olayının meydana geldiği Batman ili Hasankeyf ilçesi Keçeli (Bizinka), Palamut (Xirbekûr) ve Güneşli (Şemsê) köylerinin bulunduğu bölgeye gitmiş tespitlere başlanmış, Erguvan (Bêlekê) köyünde görüşmeleri kayıt altına almıştır. Olay yerinde, Batman ili Hasankeyf ilçesi Keçeli (Bizinka), Palamut (Xirbekûr) ve Güneşli (Şemsê) köylerinde yanan yerlerde incelemelerde bulunmuş, birçok köylü ile görüşmüş, görgü ve beyanlarını almıştır. İnceleme ve araştırmanın büyük bir kısmı heyet üyeleri tarafından fotoğraf ve kamera çekimi ile kayıt altına alınmıştır.

Heyet düzenlenecek raporun hiçbir kuşkuya yer vermeyecek şekilde objektif olabilmesini sağlayabilmek amacıyla Batman ili ve Hasankeyf ilçesine gidip yetkililerle görüşme kararı almıştır. Heyette bulunan STÖ'lerin Genel Merkezleri, heyet çalışmalarına kolaylıklar sağlanması ve heyet görüşmeleri için 25/04/2010 tarihinde yazılı olarak Hasankeyf İlçe Kaymakamlığı, Batman Cumhuriyet Başsavcılığı ve Hasankeyf İlçe Jandarma Komutanlığı'ndan randevu talep etmiştir.

Heyet hem çıkan yangının mağduru durumunda bulunan köylüler ile hem de devlet yetkilileri ile görüşmeler yaptıktan sonra bu raporun düzenlenmesi ve basın aracılığıyla kamuoyu ile paylaşılması gerektiğine yönelik görüş birliğine varmıştır.

HEYETİN OLAY YERİNE GİDİŞİ VE YAPTIĞI GÖRÜŞMELER:

Heyet, yangın olayının meydana geldiği Batman ili Hasankeyf ilçesi Keçeli (Bizinka), Palamut (Xirbekûr) ve Güneşli (Şemsê) köylerinin bulunduğu bölgeye 24 Haziran 2010 günü saat 15:30 sıralarında varmıştır.

Batman ili Hasankeyf ilçesi Keçeli (Bizinka) köyünden olan ve şuan itibarıyla Siirt İl Merkezinde ikamet eden başvuru Mehmet Emin TEKİN ve diğer bazı köylüler ile birlikte köye gidilmiş, köyde bulunan şahıslar ile beraber yangının çıktığı ve yayıldığı alanlara gidilmiştir. Bu alanlar incelenmek suretiyle keşifler yapılmıştır. O an orada bulunan köylüler ve Erguvan (Bêlekê), Keçeli (Bizênka), Palamut (Xirbekûr) köylülerinin beyanları alınmak

istenmiştir. Daha sonra yangının çıktığı sırada köyde hazır bulunan Mehmet Emin TEKİN ve diğer Erguvan (Bêlekê) Köylüleri ile görüşmeler yapılmıştır. Beyanları alınmıştır. Ancak Palamut (Xirbekûr) köyü sakinleri beyan vermektan imtina emiş ve “Biz burada yaşıyoruz. Ancak ismimizin bir yerde geçmesinden korkuyoruz. Bu nedenle konuşmak istemiyoruz.” dediler.

Heyet, yangın yerinde saat 18:00’e kadar incelemelerde bulunmuştur. Görüşmeler geniş tutulmuş, delil olabilecek her şey fotoğraflanmaya, kayıt altına alınmaya çalışılmıştır.

25.06.2010 tarihinde bu kez, Batman Cumhuriyet Başsavcılığı, Batman ili Hasankeyf İlçe Kaymakamlığı, Hasankeyf İlçe Jandarma Karakolu ile görüşmek amacıyla randevular talep edilmiştir.

Heyet yaptığı görüşmeleri olduğu gibi aktarmaktadır:

Hasan VURAL (Mehmet oğlu) Erguvan (Bêlekê) köyünde ikamet eder;

Yaşadığım yer olan Erguvan (Bêlekê) Köyü 1994 yılında askerler tarafından boşaltıldı. Köyü zorla boşalttılar. Yangının çıktığı köy Keçili (Bizênka), Palamut (Xirbekûr) ve Güneşli (Şemsê) köyleri bizim köyün hemen yakınında, sizin de gördüğünüz gibi nehrin diğer tarafında kalan köylere dir.

Yangın 23/06/2010 tarihinde (dün sabah) saat sabah 04:30’da tepede bulunan askeri üstün hemen yanında çıktı. Yangının çıktığını sabah namazına kalktığımızda fark ettik. Çıkan ateş yavaş yavaş yayılmaya başladı. Saat 9:00-10:00 gibi size şimdi göstermiş olduğum Keçili (Bizênka) köyüne ulaştı ve köyün tamamı yandı. Keçili (Bizênka) köyünde kimse yaşamamaktadır. 1993 yılında zorla boşaltıldıktan sonra kimse gelmedi. Köy, Gıracahfer köyünde bulunan korucular ve askeriyenin baskıları sonucu boşaltılmıştı. Köyden benim bildiğim kadarıyla bir kişi öldürülmüştü. Bir kişi de korucular tarafından diri diri yakılmaya çalışıldı. Ancak eşi tarafından son anda kurtarıldı.

Keçili köyünde yaklaşık 900-1000 dönüm badem, fıstık ağaçları ve 700-800 dönüm tapulu bağ bulunmaktaydı. Çıkan yangında söz konusu tüm ağaçlar yandı. Yangın nehre kadar ulaştı. Nehir olduğu için söndü. Keçili köyünde insanlar yaşamıyor. Fakat köyde bulunan meyve ağaçlarını ve bahçelerinin bakımı için köylüler bazen köye geliyorlardı. Ancak Palamut (Xirbekûr) Köyünde 5 erkek 9 kadın yaşıyor. Onlar hayvancılıkla uğraşıyorlar. Sabah yangını fark ettiğimizde bu insanlar bağırp yardım istiyorlardı. Hayvanları zarar görmesin diye kendi taraflarında bulunan ateşi söndürmeye çalışıyorlardı. Ancak dumandan dolayı boğulma tehlikesi geçirinca nehre doğru geldiler. Ateş ve rüzgâr şiddetini azaltınca yangını söndürmeye başladılar. O sırada hayvanlarını köyde bıraktılar. Bildiğim kadarıyla hayvanlara bir şey olmadı. Ancak o insanlar dumandan baygınlık geçirdiler.

Adnan ELMAS- Erguvan (Bêlekê) Köyünde ikamet eder;

Sabah 04:00 sıralarında namaz kılmak için uyandıığımızda köyün karşısının alevler içinde olduğunu gördük. Karakol dibinden yangın başladı. Bir süre sonra alevler köyün içine ve dışına kadar yayıldı.

Alevler karakolun hemen alt konumundan çıkmıştı. Daha sonra aşağılara kadar indi. Palamut (Xirbekûr) köyünde 5 hane ikamet ediyor. Ateş oraya da sıçradı. Köylüler kendi imkanları ile söndürdüler. Biz yardım etmeye gidemedik. Adı geçen Palamut köyü sakinleri kendi imkânları kapsamında yangını söndürmeye çalıştılar. Sabah 04:00 sularında başlayan yangın

diğer gün sabah 07:00' a kadar söndürme çalışmaları yapıldı. Ağaçlarla, yeşilliklerle yangını söndürmeye çalıştılar. Jandarma hiçbir şekilde köye ve köylülere yardımda bulunmadı. Sabah 7.00'den sonra da yangın tamamen söndü. Keçeli (Bizinka) köyünde kimse yaşamıyordu ama köylüler her sene bağlarını ekiyorlardı. Fıstık ağaçları ve üzüm bağları vardı.

Seyfettin ÖZNE (1967 Doğumlu) Yazları Erguvan (Bêlekê) Köyünde ikamet eder;

Ben Batman'da oturuyorum. 20 gün önce köye geldim. Benim köyüm Erguvan (Bêlekê) köyüdür. 23/06/2010 günü sabah gün doğumuna doğru saat 4.00,4.30'da Mava Dağı tepesindeki karakolun önünden bir yangın başladığını gördük. Palamut (Xirbekûr) köyü sakinleri çıkan yangına müdahale ettiler. Bizim köylüler de yardımda bulunup sonraki gün sabah 06.30 sıralarında söndürdüler. Karakolun ağzından başlayan yangın 3 köyün arazisini Keçeli (Bizinka) , Güneşli (Şemsê), Palamut (Xirbekûr) köylerinin bağları ve ağaçları (fıstık, üzüm, incir) yanmıştır.

S-Sizce kim yakmıştır?

C-Hiçbir sivil yok orada. Asker dışında kim olabilir ki?

Mava Dağı'ndaki (Çiyayê Mava) karakolun önünden yangın başlamıştır. Palamut Köyünün yarısı yanmıştır. 1000 dönümden fazla bağ yanmıştır. 2000 dönüm tapulu arazi yanmıştır. Toplam orman ile birlikte 5000 dönüm arazi en az yanmıştır.

Besna VURAL Ali kızı, Huri'den olma 1955 doğumlu) Erguvan (Bêlekê) Köyünde ikamet eder. (Kürtçe alınan beyan tarafımızdan Türkçeye çevrilmiştir)

15-16 yıl önce köyümüz boşaltıldı. 7 yıldır geri döndük. Sabah dağın başındaki karakoldan ateş yükseldi. Yavaş yavaş ilerledi. Keçili (Bizênka) köyünün içine kadar geldi. Olay günü caminin hoparlörden yardım çağrısı yapıldı. Ancak köylüler karakoldan korktukları için yangına tam müdahale edemediler. Elektrik ve su da yoktu. İmdat çağrılarında bizim köylüler dağlık olduğu ve arada bulunan suyu geçemedikleri için gidemediler. 12-13 ev var köyde. Yolun karşısındaki Keçili (Bizênka) köyü tamamen yandı. Hayvanları ateşin içinde kalmıştı. Yüz itfaiye de gelseydi bu yangını söndürmezdi. Bu sabah saat 06:30'da söndürüldü. Çok ağaç yandı.

Ben kim yakmış diyeyim? Ben dinimi atamam, yaşlıyım. Ancak karakolun önünden başladı. Ormandı. Tam olarak kim yapmış bilmiyorum. Hiç kimseye karşı imanımı atamam. Sürülmüş arazi değil ama bağ ve ağaçlar çok fazla idi. Şu vadide binlerce fıstık ağacı vardı. İncir ağaçları var. Mehmet Emin kardeşimin incir ağaçları var. Keçili köyünde 30-40 hane vardı. 1993'te boşaltıldı.

Mehmet Emin TEKİN (Ali oğlu ve Huri'den olma 1953 doğumlu), Daimi İkametgahı: Siirt İli, Yaz ikametgahı: Keçili (Bizênka) köyü;

Olay günü Çarşamba sabahı 04:00-04:30 sıralarında Yemişli'ye bağlı Serêserde karakolu deniyor. Dağın başındaki karakolun 50 metre altında bir yangının olduğunu fark ettim. Başlangıçta düşük bir duman olduğunu fark ettim, daha sonra büyüdü. Bunun üzerine hemen Siirt Orman Dairesi'ni aradım. "Güvencemiz yok, gelemeyiz" dediler. Bunun üzerine biz de köylülerle beraber önce Hasankeyf'e bağlı olan Palamut Köyü'ne yangın yönelince Palamutlu Köyü sakinleri oradaki yangını söndürdüler. Yangın Siirt Merkeze bağlı Güneşli (Şemsê) Köyü'ne yönelince oradaki köy sakinleri yangını söndürdüler. Keçeli Köyü (yangının olduğu köy) bu köy daha önce 3 kez yandı. Bu 4. kezdir yanıyor. Bu olay daha önce 1993'ten sonra yapıldı. En son 2007'de de bu köyü asker yaktı. Daha önce köyün yanmasından kaynaklı köy

sakinleri 5233 sayılı yasa kapsamında başvuruda bulundu. Bizlere tazminatlar ödendi. Biz 2007’de başvuruda bulunmadık. Köyde benim 8 dönüm 80 adet badem ağacı, 50 adet incir ağacı, 60-70 adet fıstık ağacım var. Köy ilk boşaltıldığı zaman 30-40 haneydik. Şuan 3 ev var, yazlık olarak kullanıyoruz. Ben yangının asker tarafından çıkarıldığını düşünüyorum.

BATMAN İLİ İLE HASANKEYF İLÇESİNDE YAPILAN RESMİ GÖRÜŞMELER:

1-Batman Cumhuriyet Başsavcı Mustafa TEKER :

25.06.2010 günü faks ve telefon ile MAZLUMDER Genel Merkezi tarafından talep edilen randevuya 28.06.2010 günü “yoğunluk” gerekçesi ile red cevabı verilmiştir.

2- Hasankeyf İlçe Jandarma Karakolu Komutanlığı :

25.06.2010 günü faks ve telefon ile MAZLUMDER Genel Merkezi tarafından talep edilen randevuya 28.06.2010 günü tüm arama ve telefonla görüşmelere rağmen “şuan yetkili biri yok, komutan yok” gerekçesi ile ret cevabı verilmiştir.

3-Hasankeyf Kaymakamı Bilgehan BAYAR :

25.06.2010 günü faks ve telefon ile MAZLUMDER Genel Merkezi tarafından talep edilen randevuya 28.06.2010 günü dönülmüş olup aynı gün öğleden önce (12:00) kaymakamla görüşebileceğimiz tarafımıza iletilmiştir. Ancak kurumların farklı yerlerde basın açıklamaları olması nedeni ile öğleden sonraya randevu talep edilmiş öğleden önce saatinde randevuya yetişemediğimizden, öğleden sonra da randevu verilmediğinden gerekli görüşme yapılamamıştır.

OLAYA İLİŞKİN İDDİALAR:

Köyde kendileriyle görüşme yapıp beyanları alınan şahısların kendi beyanlarından da anlaşılacağı üzere; yangının herhangi bir operasyon sonucunda meydana gelmediği, kasıtlı ve keyfi olarak Mava Dağı eteğindeki askeri üsten itibaren başladığı ve askerlerce herhangi bir müdahalede bulunulmaması nedeni ile de bilinçli çıkarılan bir yangın olduğu iddia edilmektedir.

Yine aynı şekilde köylülerle yapılan görüşmeler de askeri üssün güvenlik gerekçesiyle yakmış olabileceği iddiası mevcuttur.

HEYETİN YAPTIĞI GÖZLEM VE TESPİTLER:

Heyetin yaptığı tüm çalışmalar sonucunda edindiği gözlem ve tespitler şunlardır;

1-) Öncelikle yangın olayının meydana geldiği Keçeli (Bizinka), Palamut (Xirbekûr) ve Güneşli (Şemsê) köylerinin yaklaşık 20.000-25.000 dönüm olduğu tahmin edilmektedir. 2000 dönüm tapulu, 5000-7000 dönüm arası tapusuz arazinin yandığı tahmin edilmektedir. Keçeli ve Palamut köylerinde alevler köy merkezini de içine alırken, Güneşli (Şemsê) köyüne yangının sıçramadığı gözlemlenmiştir.

2-) Keçeli (Bizinka), daimi yerleşim için kimse bulunmayıp bağ ve ağaç bakımı için yazları gelen bir kaç aile bulunmaktadır. Tamir edilmiş birkaç ev ve yıkık onlarca ev tespit edilmiştir. Palamut (Xirbekûr) beş hane daimi bulunmakta olup hayvancılık ve tarımla uğraştıkları tespit edilmiştir.

3-) Köylülerin beyanlarına ve yanan alana bakıldığında askeri birlikten yangının söndürülmesine yönelik herhangi bir girişimde bulunulmadığı değerlendirilmektedir. Orman il

müdürlüğünde çalışan kamu görevlilerinin karakolun hemen yanında çıkan orman yangınına güvenlik gerekçesi ile söndürmemiş olmaları görevlilerin görev ihmali suçunu işledikleri gerçeğini ortadan kaldırmayacağı değerlendirilmektedir.

4-) Köylerin nüfus yoğunluğunun az olduğu, ciddi olarak göç verdiği; köylülerin, 1992 ve sonrasında yaşadıkları birtakım tehlikeli ve olumsuz olaylar ile uğradıkları baskılar neticesinde, bir kısmının Siirt Merkez, bir kısmının da Batman Merkez ve İlçelerine göç etmek zorunda kaldıkları, şu an dahi köylerinin güvenli bir yer olmadığını düşündükleri göze çarpmaktadır.

5-) Daha önce de yakın geçmişte bölgede yaşanan çatışmalar sonucunda aynı köyler ve köy sınırları içerisinde bulunan arazinin, ağaçların ve ormanın birkaç kez daha yakılmış olduğu bunun sonucunda birçok evin yıkık ve harap halde terk edildiği gözlemlenmiştir

6) Heyet tarafından köylüler ve yerinde yapılan keşifler neticesinde çok büyük bir alanın yanmış olduğunu, bu alanda mevcut çok sayıda ağacın (İncir, badem, fıstık ağaçları ve asma ağaçları) ve bununla aynı oranda alanın ve ormanın da kül olduğu gözlemlenmiştir.

7-) Ormanlık araziye ve köylülere ait tapulu arazi ve bağ ve bahçelerin yanmasına sebep olan yangın askeri birliğin/askeri üssün görüş alanında meydana geldiği heyetçe gözlemlenmiştir.

8-) Yangın olayının meydana geldiği gecenin sabahında köyde bulunanlar ile daha sonra köye gelen köylülerle yapılan görüşmeler neticesinde köylülerin hiçbir şekilde yangının sivil kişilerin çıkardıklarını düşünmediklerini, operasyona bağlı olduğuna inanmadıklarını; güvenlik gerekçesiyle ormanın ve köyü ateşe verilmiş olabileceği şeklinde düşündükleri görülmektedir.

9-) Yangından ciddi derecede zarar görülmüş Palamut (Xirbekûr) köyü sakinlerinin beyan vermekten çekinmiş olması güvenlik güçlerinin kendileri üzerinde çok ciddi bir baskısının olduğunu göstermektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

-5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK)'nin "Mala zarar vermenin nitelikli halleri" başlıklı 152. madde - (1) Mala zarar verme suçunun;...

c) Devlet ormanı statüsündeki yerler hariç, nerede olursa olsun, her türlü dikili ağaç, fidan veya bağ çubuğu hakkında,... İşlenmesi halinde, fail hakkında bir yıldan altı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Mala zarar verme suçunun;

a) Yakarak, yakıcı veya patlayıcı madde kullanarak,... İşlenmesi halinde, verilecek ceza iki katına kadar artırılır." denilmektedir.

Yine aynı yasanın "Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması" başlıklı, 170.maddesi - (1) Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda;

a) Yangın çıkaran,...

Kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Yangın, ... tehlikesine neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

-6831 sayılı Orman Kanununun "V. Ceza Hükümleri" başlıklı 105.Maddesi: " 69 uncu maddeye göre ormanlarda vukua gelecek yangınları söndürmek için yetkili memurlar ve orman teşkilatı tarafından yangın mahalline gitmeleri emrolunmasına veya mahallî mutat vasıtalarla ilan edilmesine rağmen orman yangınına söndürmeye gitmekten imtina edenler

veya gidip de çalışmayanlar ve verilen işi yapmayanlar hakkında, mahallin en büyük mülkî amiri tarafından ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası uygulanır.

Bu maddede yazılı memurlarla orman teşkilatında vazifeli olanlardan yangın yerine yardım göndermeyenlerle alaka göstermeyenler, Türk Ceza Kanununun 170 inci maddesinde tanımlanan suç ihmalî davranışla işlemiş olmak dolayısıyla cezalandırılır.” Denilmektedir.

Yine aynı yasanın 110.maddesi: “ ... **Kasten orman yakan kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır...**” denilmektedir.

-Ayrıca **2872 Çevre Kanun** “İdari nitelikteki cezalar: başlıklı 20.maddesinde

.....

l) Bu Kanunun ek 1 inci Maddesinin (c) bendine aykırı olarak anız yakanlara her dekar için 20 Türk Lirası idari para cezası verilir. Anız yakma fiilinin orman ve sulak alanlara bitişik yerler ile meskûn mahallerde işlenmesi durumunda ceza beş kat artırılır.” denilmektedir.

Olayımızda yukarıda belirtilen suçların işlendiği ve yasa maddelerinin ihlal edildiğini değerlendiriyoruz.

ÖNERİLER:

Batman Cumhuriyet Başsavcılığının yangının çıkış sebebinin ve faillerinin bir an önce ortaya çıkarılması amacıyla soruşturma başlatması ve derinleştirmesi,

Bu yangınla beraber köylülerin de beyanlarından geçmişte de birçok defalar aynı bölgede yangın çıktığı/çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Batman Cumhuriyet Başsavcılığının geçmişe yönelik soruşturmanın da yapılması ve çıkan yangınların nedenlerinin süratle ortaya çıkarılmasına yönelik çalışmaların başlatılması,

Bunun yanında yangın olayının meydana geldiği bölgede o gün görevli olan güvenlik güçlerinin ifadelerine başvurulmalı ve askeri üssün hemen yanından yangının başlaması ve müdahale edilmemesinin soruşturulması, görevlileri hakkında bağlı oldukları birim/birimler tarafından idari soruşturma başlatılması ve sonuçlandırılması,

Yangın olayının meydana geldiği köyde yangın dolayısıyla zarar gören köylülerin evvela zararların kaymakamlıkça tespit edilmesi ve en kısa sürede zararlarının karşılanması yolunun gidilmesi,

AYDINLATILMASI GEREKEN NOKTALAR:

1-) Meydana gelen yangın olayının kasıtlı bir şekilde çıkarılıp-çıkarılmadığının ve çıkan yangın sırasında ihmalin bulunup bulunmadığı hususu aydınlatılmalıdır.

2-) Yangın olayının meydana geldiği yere çok yakın durumda bulunan ve köylerden de çok rahatlıkla görülebilen askeri üssün neden hiçbir şekilde olaya müdahil olmadığı aydınlatılmalıdır. Yangına müdahale etmek amacıyla bir çalışma veya başka kurumdan müdahale talebi olmuş mudur? Yangına başladığı yerden müdahale edilmiş olsaydı bu kadar çevre ve orman zararı meydana gelmeyebilir miydi?

3-) Yangın sonrasında itfaiye ve diğer iş araçlarının neden gelmediği aydınlatılmalıdır.

4-) Köy ve civarında geçmişte yaşanmış yangın ve benzeri fiillerin ek bir araştırmayla aydınlatılmalıdır.

5-) Yangın öncesi ve sonrası, bölgede yapılmış tüm telsiz ve haberleşmeler; askeri üs ve karakollar arasında veya 3. kişiler arasında yapılan telefon ve telsiz görüşmelerinin kayıtları/görüşmelerinin içerik, yer ve mesafelerinin aydınlatılması gerekmektedir

KANAAT VE SONUÇ :

Heyet, yaptığı görüşmeler, elde ettiği bulgular, aldığı beyanlar ve edindiği izlenimler neticesinde meydana gelen yangın olayının askeri üssün hemen yanı başından başlamış olması, askerlerin yangın söndürmede hiçbir şekilde müdahil olmamaları, operasyon veya çıkan çatışmadan kaynaklanmadığı hususları birlikte değerlendirildiğinde, yangının keyfi/kasıtlı, olarak çıkarıldığının kuvvetle muhtemel olduğu kanaatine varmıştır.

Heyet, bu durumda olayla ilgili çok etkin ve kapsamlı bir soruşturma yürütülmesi gerektiği kanaatindedir.

Heyetçe meydana gelen yangın olayının **Türk Ceza Kanunu, Orman Kanunu ve Çevre Kanunu** kapsamında suç teşkil ettiği ve bu kapsamda ele alınması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Bunun yanında heyet geçmişte bölgede yaşanan bu veya buna benzer sayısız yangın ve köy boşaltmaları vakaları incelendiğinde, soruşturmaların yapılmaması veya yapılan soruşturmaların neticesiz kalmasının bu olayın meydana gelmesinde önemli rolü olduğu kanaatindedir. Yeni çatışmalı ortam ve operasyonların devam ediyor olması bizleri yeni yangın ve köy boşaltmalar olabileceği yönünde ciddi kaygılandırmaktadır.

Bir fidanın ağaç olmasının yılları aldığı nazara alındığında sorumsuz kişilerce yapılan bu gibi keyfi uygulamaların ekolojik dengeyi tahrip ettiği ve tüm insanlığa zarar verdiği unutulmamalıdır.

Hak temelli çalışan dernek ve meslek örgütü olarak; hukuka aykırı bir şekilde işlenen bu fiilin tüm boyutlarının ortaya çıkması ve sorumlularının hesap vermesinin takipçisi olacağımızı kamuoyuna bildiririz.

İNSAN HAKLARI HEYETİ

DİYARGÖÇ-DER Başkanı Av. Muzaffer ÖZDEMİR

İHD Diyarbakır Şube yöneticisi Av. Serdar ÇELEBİ

İHD Siirt Şube yöneticisi Av. Roja ASLAN

İHD Batman Şube yöneticisi Nihat EKİNCİ

MAZLUMDER Diyarbakır Şube Başkanı Av. Selahattin ÇOBAN

MAZLUMDER Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Mustafa SARIHAN

MAZLUMDER Batman Şube Başkanı Av. Murat ÇİÇEK